

PROMĚNY EVROPSKÉ LEGISLATIVY V OBLASTI OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

JANA TKÁČIKOVÁ - PETR VACULÍK

Právnická fakulta, Masarykova univerzita (Katedra práva životního prostředí a pozemkového práva), Česká republika

Abstract in original language

K dosažení cíle vysoké úrovně ochrany životního prostředí na úrovni Evropské unie byla přijata řada právních norem, jejichž podoba se postupně měnila. Příspěvek bude věnován posunu od převážně složkové a administrativně zaměřené legislativy k horizontální a flexibilnější metodě právní regulace. Diskutován bude tento posun jak z pohledu samotné evropské environmentální politiky, tak v souvislosti s prosazováním integrace environmentálních požadavků do ostatních politik EU.

Key words in original language

Udržitelný rozvoj, integrace, environmentální politika, nástroje právní regulace.

Abstract

To attain the objective of high level of environment protection within European Union a set of legal rules whose form has gradually modified has been adopted. The paper will be devoted to the shift from media-related and traditional command regulation to horizontal and more flexible methods of environmental regulation. This shift will be discussed both from view of European environmental policy itself and in the context of the assertion of the environmental integration to other EU policies.

Key words

Sustainable development, integration, environmental policy, legal regulation tools.

V rámci Evropské Unie (EU) se environmentální politika a s tím související legislativa v oblasti ochrany životního prostředí začala rozvíjet jako samostatná politika na začátku osmdesátých let minulého století. Do té doby byla především doménou členských států¹ a případná právní úprava ze strany Evropských společenství byla nekoncepční a vždy sloužila pouze pro

¹ Některé státy jako např. Německo nebo Holandsko patřily mezi velké zastánce spojené komunitární politiky životního prostředí více viz. Jordan A (ed.). Environmental Policy in the European Union. Second edition, Earthscan, 2005. Str. 28.

řešení konkrétního případu. V Římských smlouvách² nejenže nebyla ochrana životního prostředí uvedena jako jeden z cílů, ale samotná smlouva tuto problematiku vůbec nereflektovala. Z tohoto důvodu bylo nutné případnou tvorbu environmentálně zaměřených norem postavit na jiném právním základu, v této souvislosti byl využíván primárně článek 94 (ex 100)³ Smlouvy o Evropského hospodářského společenství (EHS), případně článek 308 (ex 235)⁴. Příkladem environmentální legislativy založených na těchto člancích jsou například směrnice Rady 78/319/EHS o toxických a nebezpečných odpadech či směrnice Rady 67/548/EHS o sblížení zákonů, jiných právních předpisů a administrativních opatření o klasifikaci, balení a označování nebezpečných látek. Pro evropskou environmentální legislativu 70. a 80. let byla typická podrobnost a ponechání členským státům velmi malého prostoru pro flexibilní implementaci. Lze říci, že do přijetí Jednotného evropského aktu vývoj komunitární environmentální legislativy probíhal za neexistence vývoje jeho formálního právního základu⁵. Právní soulad tohoto postupu byl posvěcen také judikaturou Evropského soudního dvora⁶.

Přijetím Jednotného evropského aktu⁷ se požadavky na ochranu životního prostředí staly jedním z výslovných bodů Smlouvy o EHS. Tento právní dokument položil právní základ politiky životního prostředí v rámci Evropských společenství, kdy doplnil smlouvu o založení EHS o hlavu sedmou, článek 130r, který stanovil základní cíle činnosti Společenství vztahující se k životnímu prostředí, podmínky a zásady pro jejich dosahování. Politika životního prostředí byla zahrnuta mezi sdílené politiky, ovládaná principem subsidiarity.

Od poloviny osmdesátých let se současně začaly objevovat politické prohlášení o nutnosti nových přístupů k ochraně životního prostředí

² Římské smlouvy je obecný název pro dvě smlouvy podepsané v Římě 25. března 1957, a to smlouvu zakládající Evropské hospodářské společenství (EHS) a smlouvu zakládající Evropské společenství pro atomovou energii (Euratom).

³ Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem jednomyslně přijímá směrnice o sblížení právních a správních předpisů členských států, které mají přímý vliv na vytváření nebo fungování společného trhu.

⁴ Ukáže-li se, že k dosažení některého z cílů Společenství v rámci společného trhu je nezbytná určitá činnost Společenství, a tato smlouva mu k tomu neposkytuje nezbytné pravomoci, přijme Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslně vhodná opatření.

⁵ Jordan A (ed.). *Environmental Policy in the European Union: Actors, Institutions and Processes*. Second edition. Earthscan, 2005. Str. 26.

⁶ Více viz Holder, J., Lee, M. *Environmental protection law and policy* 2nd Cambridge University Press: Cambridge, 2007. Str. 208 a n.

⁷ Jednotný evropský akt byl přijat 28. února 1986 v Bruselu a byl první revizí Římských smluv.

využívající alternativních nástrojů k tradičním regulačním nástrojům (*command and control*) politiky životního prostředí.

Nové politické směry se pak odrazily ve Smlouvě o Evropské Unii⁸ (též Maastrichtská smlouva). Změna přístupu k ochraně životního prostředí byla patrná ve výslovném zmínění ochrany životního prostředí v preambuli a především v člancích 2 a 3 Smlouvy o EU. Byla zde zakotvena politika životního prostředí jako jedna z klíčových činností Společenství. Do článku 130r byl doplněn princip integrace⁹ ochrany životního prostředí do formulování a uplatňování jiných politik ES.

Princip integrace životního prostředí vychází z poznatku, že pouhá existence politiky životního prostředí nemůže vést ke zlepšení životního prostředí, jež jsou potřebná jako součást udržitelného rozvoje. Změny nutné ke snížení vysoce problémové zátěže životního prostředí v odvětví rybolovu, zemědělství, dopravy, energetiky i v jiných oblastech s cílem dosáhnout udržitelného rozvoje lze provést pouze v rámci procesu integrace v oblasti životního prostředí v těchto odvětvích¹⁰. Princip integrace tak představuje první v řadě akceschopných principů k prosazení a upevnění myšlenky trvale udržitelného rozvoje¹¹. Udržitelný rozvoj má za cíl harmonizovat environmentální, ekonomické a sociální zájmy a zároveň se snaží mírnit potenciální vzájemné konflikty těchto oblastí.¹² Dalším zdůrazněním principu integrace bylo jeho přesunutí mezi hlavní principy Evropského společenství, a to do článku 6 (ex 3c)¹³ ve znění Amsterodamské smlouvy pozměňující Smlouvu o EU, Smlouvu o založení ES a některé související akty. Od té doby se princip integrace a princip trvale udržitelného rozvoje stávají klíčovými prvky při vytváření legislativy a strategických dokumentů v oblasti životního prostředí¹⁴, což se dlouhodobě projevuje novými politickými i legislativními přístupy v oblasti životního prostředí, zejména:

⁸ OJ 92/C 224/01

⁹ Princip integrace byl obsažen v článku 130r: „*Požadavky na ochranu životního prostředí musí být zahrnuty do vytváření a provádění jiných politik Společenství.*“

¹⁰ European Commission, Integrating Environmental Considerations into other Policy Areas – a Stocktaking of the Cardiff Process COM (2004) 394 final. Str. 2.

¹¹ Jordan A (ed.). Environmental Policy in the European Union: Actors, Institutions and Processes. Second edition. Earthscan, 2005. Str. 297.

¹² Tyto principy byly ještě zvýrazněny přijetím Pátého akčního programu pro životní prostředí, který se stal základním politicko strategickým dokumentem Evropských společenství pro následující dekádu

¹³ Článek 6 stanovuje, že „*požadavky na ochranu životního prostředí musí být zahrnuty do vymezení a provádění politik a činností Společenství, zejména s ohledem na podporu udržitelného rozvoje.*“

¹⁴ Hodnocení prokázalo pozitivní výsledky tohoto procesu, na druhé straně však poukázalo na určité slabiny. Více viz European Commission, Integrating Environmental

- vytvářením rámcových směrnic¹⁵, které stanoví cíle, avšak nechávají na jednotlivých členských státech, jakými prostředky jich mají dosáhnout. Typické pro ně je zavádění velkého počtu politických nástrojů a administrativních opatření, které ve svém důsledku umožňují větší transparentnost, dřívější kontrolu, a správné vymáhání a zajišťují dostatečnou integraci s environmentálními i sektorovými politikami k dosažení daných cílů¹⁶.
- vytvářením „limitních“ směrnic¹⁷, které se vyznačují na jedné straně stanovením maximálních limitů či hodnot, na druhé straně se stejně jako v případě rámcových směrnic ponechává na jednotlivých členských státech, jak těchto hodnot či limitů dosáhnout.
- zaváděním nových nástrojů ať již ekonomického, reflexivního nebo procedurálního typu, které v sobě určitým způsobem odrážejí princip "znečišťovatel platí". Je třeba podotknout, že i přes jejich nárůst nedošlo k vytlačení tradičních nástrojů *command and control*. Ekonomické nástroje patří v rámci EU k nejproblematičtějším. I přes snahu Komise se podařilo schválit na úrovni EU pouze některé z nich (podpory, emisní povolenky), jiné (ekologické daně) především pro velký odpor některých členských států přijaty nebyly. Mezi reflexivní nástroje patří označování nebo program systému environmentálního řízení a auditu (EMAS). Výhodou těchto nástrojů je dobrovolné zainteresování dotčených subjektů (provozovatelů, spotřebitelů, atd.)¹⁸. Procedurální nástroje (integrována prevence a omezování znečišťování, posuzování vlivů na životní prostředí) umožňují mj. účast veřejnosti při procesu ochrany životního prostředí a zároveň poskytují veřejnosti dostatečné množství informací.

V posledních dvou desetiletích tak dochází v evropském environmentálním právu k tzv. deregulaci spočívající v přesunu odpovědnosti zpět na členské státy a prosazování tzv. „seberegulace“ postavené na sdílené odpovědnosti dotčených subjektů na ochraně životního prostředí.

Considerations into other Policy Areas – a Stocktaking of the Cardiff Process COM (2004) 394 final.

¹⁵ Např. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky

¹⁶ Scheuer S. EU Environmental Policy Handbook. Brussel: European Environmental Bureau. 2005. Str. 25.

¹⁷ Typickým příkladem je Směrnice 2001/81/ES Evropského parlamentu a Rady o národních emisních stropích pro některé látky znečišťující ovzduší

¹⁸ Blíže viz Orts E. O. Reflexive Environmental Law. In Menell P. S. (ed.). Environmental Law. Aldershot: Ashgate Publishing Company, 2002. Str. 347 - 460.

Významný vliv na současnou podobu environmentální legislativy má také proces započatý v roce 2001¹⁹ spočívající ve zlepšování úrovně právní regulace. Hlavními nástroji se pro tento proces staly, pokud jde o nově navrhovanou legislativu hodnocení dopadů (*impact assessment*), u stávající legislativy pak zjednodušování (*simplification*) a snižování administrativní zátěže na základě průběžného *screeningu*. Hodnocení dopadů navrhované legislativy bere v potaz hlediska ekonomická, sociální i environmentální. Na reálný význam hodnocení nejen environmentálních, ale i ekonomických aspektů má ale rozhodující vliv následný legislativní proces, jak bude s hodnocením jednotlivými legislativními aktéry (Radou a Parlamentem) naloženo, k jakým změnám v legislativním návrhu nakonec dojde, neboť hodnocení dopadů se váže k návrhu předloženému na začátku legislativního procesu Komisí²⁰, což je dokladováno i na níže uvedeném příkladu.

U stávající legislativy je používáno různých metod, které mají vést ke zjednodušování právní úpravy a snižování administrativní zátěže. V případě, že není dostačující pouze přistoupit ke kodifikaci platné právní úpravy, tj. zpřehlednění mnohokrát novelizovaného textu bez dalšího přepracování, je v posledních letech prosazována integrace právní úpravy, tj. slučování několika stávajících právních předpisů do jediného. Výsledkem by mělo být snížení celkové sumy právních ustanovení, zvýšení transparentnosti a srozumitelnosti právní úpravy.²¹

Jakékoliv výše uvedené „zlepšení“ právní úpravy musí být vedeno cílem dosáhnout požadovaného cíle právní úpravy, což je zvláště v případě environmentální legislativy permanentně omezováno úrovní implementace v jednotlivých členských státech. Politika životního prostředí ovládaná principem subsidiarity, nutnost zohledňovat specifika místního prostředí, převaha směrnic ponechávající členským státům širokou míru diskrece, složité hledání kompromisů s vazbou na uplatňování ostatních pilířů udržitelného rozvoje, to jsou jen některé důvody výrazného implementačního deficitu v této oblasti²². Nejde přitom pouze o pozdní transpozici, ale také o způsob implementace do právního řádu členského státu a dále pak samotnou aplikaci a prosazování předmětné právní úpravy v praxi. Za zásadní počín k podpoře prosazování právní úpravy v členských

¹⁹ White Paper on European Governance COM (2001) 428 final a Simplifying and improving the regulatory environment COM (2001) 726 final

²⁰ Srov. Hjerp, P., Homeyer, I., Pallemarts, M. and Farmer, A. Impact of Better Regulation on EU Environmental Policy under the Sixth Environment Action Programme Report for the Brussels Institute for Environmental Management. IEEP: London, 2010. Str. 22 a 23.

²¹ Srov. Hjerp, P., Homeyer, I., Pallemarts, M. and Farmer, A. Impact of Better Regulation on EU Environmental Policy under the Sixth Environment Action Programme Report for the Brussels Institute for Environmental Management. IEEP: London, 2010. Str. 25.

²² Srov. European Commission. 27th Annual Report on Monitoring the Application of EU Law – Situation in Different Sectors. SEC (2010) 1143 final. Str. 168 – 241.

státech lze považovat přijetí směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí²³, která nebyť zásahu Evropského soudního dvora právě pro rozpor s principem subsidiarity²⁴, by kromě vymezení skutkových podstat trestných činů obsahovala i konkretizaci sankcí. Další podporou, a to efektivního výkonu kontroly a dozoru v oblasti životního prostředí, ze strany EU je doporučení poskytující minimální kritéria pro environmentální inspekce²⁵. Ačkoliv se nejedná o závazný právní akt, jeho uplatnění tedy není možné vynutit, je cenným zdrojem informací pro orgány EU i užitečným vodítkem pro členské státy, resp. příslušné státní orgány. Běžnými prostředky ke kontrole úrovně implementace evropských environmentálních předpisů je v každém evropském právním aktu obsažená povinnost členských států podávat sdělení o vnitrostátní právní úpravě přijaté k provedení a pravidelné zprávy o provádění předmětné právní úpravy.

Příkladem dokládajícím proměny evropské environmentální legislativy je právní úprava týkající se ochrany životního prostředí před vypouštěním znečišťujících látek. Emise překračující přípustnou míru znečišťování jednotlivých složek životního prostředí byly regulovány Evropským společenstvím od 70. let 20. století²⁶, což představovalo tzv. odvětvový přístup spočívající v ochraně před znečištěním jednotlivých složek životního prostředí, v regulaci objektu představující zdroj ohrožení životní prostředí. Nicméně rozdílné přístupy k omezování emisí do ovzduší, vody či půdy spíše podporovaly přenos znečištění mezi těmito jednotlivými složkami, než aby chránily životní prostředí jako celek.²⁷ Z uvedeného důvodu bylo přistoupeno v roce 1996 k přijetí směrnice IPPC²⁸, horizontální právní úpravy postavené na principu integrované ochrany ovzduší, vody a půdy a vysoké úrovně ochrany životního prostředí jako celku při využití nejlepších dostupných technik. Tato směrnice odvětvovou právní úpravu nenahradila, ale u jmenovaných významných průmyslových činností zajistila integrovaný a komplexní přístup k ochraně životního prostředí. V této souvislosti se objevuje v evropské environmentální legislativě pojem nejlepších dostupných technik, jejichž uplatňování představuje nový nepřímý nástroj regulace znečišťování s potenciálem podněcujícím technologické inovace ze strany znečišťovatelů. Směrnice IPPC tak nabízí jako základ tradiční

²³ Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2008/99/ES o trestněprávní ochraně životního prostředí.

²⁴ Rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci C-440/05 Komise vs. Rada

²⁵ Doporučení Evropského parlamentu a Rady 2001/331/ES, kterým se stanoví minimální kritéria pro inspekce ochrany životního prostředí v členských státech

²⁶ Např. směrnice Rady 78/176/EHS o odpadech z průmyslu oxidu titaničitého, směrnice Rady 76/464/EHS o znečišťování některými nebezpečnými látkami vypouštěnými do vodního prostředí Společenství.

²⁷ Bod 7 recitálu směrnice Rady 96/61/ES o integrované prevenci a omezování znečištění.

²⁸ Směrnice Rady 96/61/ES o integrované prevenci a omezování znečištění

regulační nástroj v podobě povolení, jeho obsah však není a priori stanoven konkrétními standardy a limity. Je ponecháno na členském státu a jeho příslušném orgánu, aby zhodnotil místní podmínky a aplikoval koncept nejlepších dostupných technik. Následně je dán prostor znečišťovateli pro výběr pro něj nejvhodnějšího technologického postupu, který zajistí dosažení vysoké úrovně ochrany životního prostředí jako celku. IPPC je tak projevem komplexnosti, integrace ochrany životního prostředí, decentralizace a flexibility evropské environmentální právní úpravy²⁹.

Požadavek na plné provedení směrnice IPPC byl výrazně časově dotován, pro nová zařízení měl být integrovaný režim povolování aplikován do tří let, tj. do roku 1999, pro stávající zařízení pak do osmi let ode dne použitelnosti směrnice, tj. do 30. října 2007. Ze sdělení Komise Směrem k lepší politice průmyslových emisí³⁰ však vyplývá, že ani této směrnice se nevyhnul implementační deficit, kterým evropské environmentální právo trpí. Dle zmíněného sdělení³¹ do působnosti směrnice spadalo k předemtnému datu přibližně 52 000 zařízení ve všech členských státech a do poloviny roku 2006 bylo na základě směrnice IPPC povoleno přibližně 50 procent těchto zařízení, což značilo, že v řadě členských států nebude výše uvedený termín dodržen. Přezkumem ze strany Komise bylo také zjištěno nedůsledné uplatňování nejlepších dostupných technik, neboť nedošlo k očekávanému zásadnímu snížení emisí produkovaných zařízeními ve srovnání s mezními hodnotami.

Dříve než bylo přikročeno k celkové revizi směrnice IPPC byla tato podrobena kodifikaci³², spíše nadbytečné, neboť směrnice byla změněna pouze čtyřikrát a pouze dílčím způsobem³³. V době kodifikace navíc již probíhaly ze strany Komise práce na komplexním přezkumu směrnice IPPC (viz výše). Výsledkem bylo navržení nové právní úpravy do podoby směrnice o průmyslových emisích³⁴, která má reflektovat požadavky „better regulation“ – zjednodušení, snížení administrativní zátěže, srozumitelnost a zdokonalení s ohledem na účinnější provádění. Směrnice však na první

²⁹ Srov. Holder J., Lee M. *Environmental Protection, Law and Policy. Text and Materials. Second Edition.* Cambridge: University Press, 2007. Str. 358 - 380.

³⁰ Sdělení Komise. Směrem k lepší politice průmyslových emisí. COM (2007) 843 final

³¹ Ibid

³² Dle důvodové zprávy k návrhu kodifikované směrnice IPPC nelze dosáhnout srozumitelnosti a přístupnosti práva pro řadového občana, dokud zůstanou jednotlivá ustanovení, která byla často několikrát podstatným způsobem změněna, roztroušena jak v původním předpisu, tak v pozdějších novelách, kdy je nutné vynaložit značné úsilí při vyhledávání a porovnávání jednotlivých předpisů, aby bylo možné nalézt právě platná ustanovení.

³³ Srov. Příloha VI Návrhu Směrnice Evropského parlamentu a Rady o integrované prevenci a omezování znečištění COM (2006) 543 in final

³⁴ Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích

pohled ve větší míře spíše kodifikuje sedm směrnic v rámci jednoho právního předpisu, který je strukturován do částí věnovaných bez výraznější provázanosti původním jednotlivým směrnicím a jejich specifikům. Novelizace se tak týká pouze vybraných ustanovení jednotlivých směrnic. Přijatá směrnice, jak je zdůrazňováno³⁵, je široce akceptovaným kompromisem. Evropskému parlamentu se v tomto případě nepodařilo prosadit přísnější environmentální požadavky, zejména stanovení minimálních požadavků na emisní limity nebo rozšíření působnosti směrnice na další spalovací zařízení. Německo k finálnímu textu Rady EU připojilo své prohlášení s výhradou k širokému pojetí ustanovení o odchylce v čl. 15 odst. 4 směrnice z uplatňování konceptu nejlepších dostupných technik³⁶.

V souvislosti s revizí byla Komisi také zvažována možnost využití dodatečných nepřímých tržních nástrojů k omezení emisí SO_x a NO_x, emisního obchodování pro zařízení spadající do působnosti směrnice IPPC. Závěry odborných studií k hodnocení nákladů a přínosů tohoto nástroje však prozatím Komisi nepřesvědčily k přijetí legislativního návrhu v tomto směru.³⁷

Uvedený příklad dále nabízí otázku ohledně přínosu institutu hodnocení dopadů legislativy v případě, kdy je toto hodnocení vztaženo k návrhu právního předpisu, jehož obsah však v důsledku legislativního procesu projde nikoliv „kosmetickými“ úpravami³⁸.

Evropská environmentální politika je jednou z nejprogresivnějších politik v historii Evropských společenství/Evropské unie. Ochrana životního prostředí nelze i přes určité výhrady upřít důležité místo mezi strategickými cíli současné Evropské unie. Proměny evropské environmentální politiky lze shrnout v několika bodech:

- od ad hoc řešení environmentálních problémů ke strategickému integrovanému přístupu;
- od složkového přístupu k ochraně životního prostředí jako celku;
- od tradičních nástrojů „command and control“ k nástrojovému mixu;

³⁵ Srov. Slavík J., Maršák J. Nová směrnice o průmyslových emisích odsouhlasena. EIA – IPPC – SEA. Ministerstvo životního prostředí. 4/2010. Str. 14 - 15.

³⁶ Statement by Germany 15400/10 ADD 1

³⁷ Srov. Slavík J. Možnost emisního obchodování s emisemi oxidů dusíku a oxidů síry v rámci IPPC. EIA – SEA – IPPC. Ministerstvo životního prostředí. 2/2010. Str. 14 – 17.

³⁸ Návrh směrnice COM (2006) 543 in final např. počítal s rozšířením oblasti působnosti směrnice IPPC na další spalovací zařízení, které však Rada odmítla, naopak nepočítal s řadou časových výjimek a posunů pro spalovací zařízení.

- od hmotněprávní regulace k deregulaci, simplifikaci a proceduralizaci evropských environmentálních právních norem.

Cesta správným směrem? Ochrana jak jednotlivých složek životního prostředí, tak životního prostředí jako celku nelze řešit izolovaně. S ohledem na princip trvale udržitelného rozvoje a současnou převažující ekonomickou orientaci společnosti má strategický a integrovanými přístup své opodstatnění. Tradiční nástroje „*command and control*“ mají v případě ochrany životního prostředí jako veřejného statku nezastupitelnou roli, není možné je zcela nahradit jinými, např. ekonomickými, nástroji. Nicméně samy o sobě na evropské úrovni jsou značně limitovány, ať již implementačním deficitem, nedostatečným odůvodněním nákladů či principem subsidiarity. Nástrojový mix postavený na tradičních nástrojích doplněný o nástroje ekonomické, dobrovolné, informační, koncepční umožňuje využití výhod jednotlivých z nich, prosadit sdílenou odpovědnost za životní prostředí jednotlivých subjektů. V uvedených bodech lze téměř jednoznačně konstatovat kroky správným směrem. Hodnocení posledního zmíněného bodu však považujeme za problematické. Zmíněná proměna zahrnuje pozitivní i negativní důsledky pro evropskou environmentální legislativu a politiku ochrany životního prostředí. Deregulace a proceduralizace umožňuje uplatnění takových nástrojů, které odrážejí specifika toho kterého členského státu, ať už jde o specifika právního či přírodního charakteru, více reflektují ekonomické aspekty, nedostávají se do rozporu s principem subsidiarity. Na druhou stranu tato proměna s sebou přináší vágnost právních norem a implementační deficit (který měl být touto proměnou naopak potlačen) v podobě různých podob provedení předmětné právní úpravy a celkového snížení normativního aspektu, aspektu stěžejního pro evropskou environmentální legislativu³⁹. Dokladem uvedeného je výše zmíněná právní úprava integrovaného přístupu k omezování znečištění z vybraných významných zdrojů (činností). I když se jedná (a bude jednat) o právní úpravu charakteristickou svojí flexibilitou, decentralizací, deregulací a důrazem na procedurální stránku, to znamená vlastnostmi, které lze s ohledem na princip subsidiarity u evropské environmentální legislativy očekávat, nelze odhlédnout od jistých nedostatků prezentovaných mj. výhradou Německa. Bohne hovoří o regulační erozi evropské environmentální legislativy⁴⁰, chybí-li konkrétní hmotněprávní regulace v podobě určitého např. minimálního emisního limitu, lze pochybovat, že pouze úprava procesních otázek povede ke kýženému cíli, a jednotnému dosažení vysoké úrovně ochrany životního prostředí v celé Evropské unii.

³⁹ Srov. Bohne E. The Quest for Environmental Regulatory Integration in the European Union. Kluwer Law International, 2006. Str. 558.

⁴⁰ Srov. Bohne E. The Quest for Environmental Regulatory Integration in the European Union. Kluwer Law International, 2006. Str. 566.

Literature:

- Bohne E. The Quest for Environmental Regulatory Integration in the European Union. Kluwer Law International, 2006. 664 s. ISBN 9041120815
- European Commission: Integrating Environmental Considerations into other Policy Areas – a Stocktaking of the Cardiff Process. COM (2004) 394 final.
- European Commission: White Paper on European Governance. COM (2001) 428 final.
- European Commission: Simplifying and improving the regulatory environment COM (2001) 726 final.
- European Commission: 27th Annual Report on Monitoring the Application of EU Law – Situation in Different Sectors. SEC (2010) 1143 final.
- Hjerp, P., Homeyer, I., Pallemarts, M. and Farmer, A. Impact of Better Regulation on EU Environmental Policy under the Sixth Environment Action Programme Report for the Brussels Institute for Environmental Management. IEEP: London, 2010. 74 s.
- Holder, J., Lee, M.: Environmental protection law and policy, 2nd edition, Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 820 s. ISBN 9780521690263.
- Jordan A (ed.): Environmental Policy in the European Union: Actors, Institutions and Processes. Second edition. London: Earthscan, 2005. 376 s. ISBN 1844071588.
- Orts E. O. Reflexive Environmental Law. In Menell P. S. (ed.). Environmental Law. Aldershot: Ashgate Publishing Company, 2002. 102 s. ISBN 0754621340.
- Scheuer S. EU Environmental Policy Handbook, Brussel, 2005. 333 s. ISBN 9789057270550.

- Slavík J.: Možnost emisního obchodování s emisemi oxidů dusíku a oxidů síry v rámci IPPC. EIA – SEA – IPPC, Ministerstvo životního prostředí. 2/2010. Str. 14 - 17. ISSN 1801-6901.
- Slavík J., Maršák J.: Nová směrnice o průmyslových emisích odsouhlasena. EIA – IPPC – SEA, Ministerstvo životního prostředí. 4/2010. Str. 14, 15. ISSN 1801-6901.

Contact – email

Jana.tkacikova@law.muni.cz; petr.vaculik@ukzuz.cz